

בש"פ 4172/21 - מוחמד זעטרי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4172/21

לפני: כבוד השופט י' עמית

העורר: מוחמד זעטרי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בירושלים
במ"ת 29908-05-21 מיום 3.6.2021 שניתנה על ידי
כב' השופט אלי אברבנאל

תאריך הישיבה: י' בתמוז התשפ"א (20.6.2021)

בשם העורר: עו"ד עבדאללה זאיד
בשם המשיבה: עו"ד עילית מידן

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט א' אברבנאל) במ"ת 29908-05-21 מיום 3.6.2021, במסגרתה נקבע כי העורר יעצר עד לתום ההליכים בעניינו.

1. ביום 26.5.2021 הוגש נגד העורר (נאשם 6), שהינו כבן 18 שנים וחצי, כתב אישום מתוקן בשנית, הכולל חמישה אישומים שמתוכם שלושה מיוחסים לעורר (אישומים 1, 4 ו-5), והמייחס לו עבירות של הצתה - עבירה לפי סעיף 448(א) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); חבלה במזיד ברכב ממניע גזעני - עבירה לפי סעיף 413 וסעיף 144 לחוק; השתתפות בהתפרעות - עבירה לפי סעיף 152 לחוק; והפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות - עבירה לפי 275א לחוק.

2. על פי האישום הראשון, על רקע המתיחות הביטחונית ששררה במדינה בחודשים אפריל-מאי, ביום 22.4.2021, בסמוך לשעה חצות, נסע יחיא (להלן: הקורבן), אדם יהודי בעל חזות יהודית דתית, בואדי ג'וז בירושלים עת היה בדרכו להתפלל בכותל המערבי. בשלב מסוים נאלץ הקורבן לעמוד בפקק תנועה, שאז אחד מעוברי הדרך החל לצעוק כי יש במקום רכב של מתנחל. למקום הגיעו פורעים שיידו אבנים לעבר הרכב וניסו להוציא ממנו את הקורבן, והכל מתוך מניע לאומני-אידיאולוגי. אחת האבנים שנזרקו פגעה בראשו של הקורבן וגרמה לו לסחרחורת. בשלב זה נאשם 5 שבר את שמשות החלון שמאחורי הנהג ואת שמשות חלון הנהג, ומיד לאחר מכן החלו הפורעים להכות את הקורבן בעודו ברכב, תוך שהם קוראים בערבית "יהודי כלב תהרגו אותו", כאשר הקורבן צועק לעברם מדוע הם תוקפים אותו. בשלב מסוים הצליח הקורבן להיחלץ מהרכב, אלא שהפורעים דלקו אחריו והשיגו אותו, הפילו אותו לקרקע, היכו אותו בכל חלקי גופו, בין היתר עם קסדת אופנוע, ותוך שהם בועטים בו ודורכים עליו. בשלב מסוים הגיעו למקום מספר אנשים שזהותם אינה ידועה (להלן: המחלצים) והביאו את הקורבן לאמבולנס שעמד בסמוך למקום. לאחר שהקורבן נמלט מהמקום, ההמון המשיך לכלות את זעמו ברכב - מספר אנשים, וביניהם העורר, הציתו קרטונים והכניסו אותם לתוך הרכב במטרה להציתו. כתוצאה מהמעשים המתוארים, נגרמו לקורבן חבלות וחתך בראשו, והוא סבל מכאבים בכל חלקי גופו. בנוסף, רכבו של הקורבן נשרף.

3. על פי האישום הרביעי, ביום 22.4.2021, העורר השתתף בהתפרעות המונית בשער שכם בירושלים ויידה אבנים במרחק של כ-10 מטרים לעבר מכונית התזה לפיזור הפגנות (להלן: מכת"זית) אותה ליוו אנשי כוחות ביטחון רגליים.

4. על פי האישום החמישי, ביום 5.5.2021, העורר השתתף בהתפרעות המונית בשכונת שיח ג'ראח בירושלים, במהלכה מתפרעים השליכו לעבר כוחות הביטחון בקבוקי זכוכית, אבנים וחפצים נוספים. במהלך ההתפרעות העורר יידה אבנים במרחק של כ-20 מטרים לעבר המכת"זית אותה ליוו אנשי כוחות ביטחון רגליים.

5. בד בבד עם הגשת כתב האישום ביקשה המשיבה (להלן: המדינה) לעצור את העורר עד לתום ההליכים. נטען, בין היתר, כי נגד העורר קמה עילת מעצר סטטוטורית מכוח סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996, שכן קיים יסוד סביר לחשש שהעורר יסכן את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה.

6. בדיון שנערך ביום 3.6.2021, הצביעה המדינה על הראיות לכאורה בעניינו של העורר, והפנתה, בין היתר, להודאתו של העורר מיום 12.5.2021, בגדרה הודה במיוחס לו באישום הראשון; להודאתו של נאשם 4 מיום 12.5.2021, בגדרה הפליל את העורר; הודאתו של העורר מיום 23.5.2021, בגדרה הודה במיוחס לו באישומים 5 ו-6; וכן לדוחות פעולה משטריים מהאירועים. מנגד, בא כוח העורר טען כי הודאתו של העורר אינן קבילות, שכן לטענתו העורר הוכה במכת אגרוף בפניו על ידי חוקר שב"כ וכתוצאה מכך היה נתון במצב של בלבול במהלך חקירתו, שבגיני מסר הודאות שווא. עוד נטען שאין ליתן משקל להודאתו של נאשם 4 הואיל והלה הפליל את העורר רק כתוצאה מהלחץ שהפעילו עליו החוקרים; וכי לכל היותר, נאשם 4 ראה את העורר אוחז בקרטון בקרבת הרכב, ומכך הסיקשהיה בין מציתי הרכב. עוד נטען כי בגרסתו הראשונה, העורר מסר כי הגיע לזירת האירוע מושא האישום הראשון רק לאחר שהרכב כבר עלה באש; וכי באשר לאישומים 4-5, מועדי האירועים אינם ברורים כך שאין בידי המדינה להראות שהעורר נכח במקומות הרלוונטיים בזמן האירועים המתוארים בכתב האישום.

7. בהחלטתו מיום 3.6.2021, הורה בית משפט קמא על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים בעניינו לאחר שמצא כי קיימות ראיות לכאורה. נקבע כי העבירות המיוחסות לעורר, ובין היתר, לקיחת חלק בתקיפה אכזרית של נהג יהודי על רקע לאומני גזעני, מלמדות על מסוכנות גבוהה הנשקפת ממנו; וכי לא ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות חלופה, כך שאין טעם להורות על תסקיר מעצר בעניינו.

8. בערר שהוגש ובדיון שהתקיים לפניו, נטען כי שגה בית משפט קמא עת קבע כי קיימות ראיות לכאורה בעניינו של העורר. עוד נטען כי ניתן לאיין את מסוכנותו של העורר באמצעות חלופה וכי שגה בית משפט קמא עת נמנע מלהורות על הגשת תסקיר בעניינו של העורר, בשונה מנאשמים 1-2, ובמיוחד בהתחשב בכך שהעורר הוא צעיר מאוד – כבן 18; כי יש ליתן משקל לכך שלעורר אין עבר פלילי; כי העד אשר הפליל את העורר שינה את גרסתו, ולא ראה את העורר מצית את רכבו של יחיא; כי לעורר יש אליבי שלא נחקר על ידי המשטרה, ואשר ניתן לאמתו בקלות; כי החוקרים נמנעו מלבדוק את המצלמות הפרושות באזור האירוע מושא האישום הראשון, אשר היו מאמתות את גרסתו של העורר; כי הודאותיו של העורר ניתנו רק כתוצאה מאלימות ועינויים שהופעלו נגדו מצד החוקרים (והוגשו תלונות על כך לגורמים הרלוונטיים); כי במסגרת חקירתו העורר נאלץ לחתום על הודאה שלא נכתבה על ידו; כי העורר הגיע לזירת האירוע מושא האישום הראשון אך לאחר שהרכב כבר הוצת; כי העורר העיד שהשתתף באירועים בשיח ג'ראח ובשער שכם באמצעחודש הרמדאן, מה שאינו עולה בקנה אחד עם התאריך 5.5.2021 הנקוב באישום החמישי המיוחס לעורר; כי יש ליתן משקל לכך שההליך צפוי להימשך זמן רב לאור הכוונה לפתוח במשפט זוטא; וכי החלטת בית משפט קמא מפלה את העורר לרעה ביחס לנאשמים יהודים שביצעו לכאורה מעשים דומים לאלה המיוחסים לעורר.

9. דין הערר להידחות.

הראיות לכאורה בעניינו של העורר הן ברף הגבוה, ולו לאור הודאתו מיום 12.5.2021, בגדרה הודה שהוא הצית קרטונים והניח אותם על המושב האחורי של הרכב, ובה מסר פרטים על אודות האירוע כפי שמתואר בכתב האישום. למחרת היום, העורר התכחש להודאתו, אך למעשה חזר שוב על הפרטים שמסר בהודאתו. לכך יש להוסיף את הודאתו של נאשם 4, במסגרתה מסר כי ראה את העורר מצית קרטון שהניח ברכב. העובדה כי לאחר מכן נאשם 4 חזר בו וטען כי ראה את העורר נושא עמו קרטון אך לא ראה אותו מצית את הרכב, היא עניין להליך העיקרי. כך גם בנוגע לטענות הזוטא שהעלה העורר ושמקומן בהליך העיקרי. העורר הודה כי ביום שאחיו נעצר (ואין חולק שנעצר ביום 5.5.2021), הוא יידה אבנים לעבר מכת"זית של המשטרה באירוע שהתרחש בשיח ג'ראח בירושלים, וכי יידה אבנים לעבר מכת"זית של המשטרה בסמוך לשער שכם שעות אחדות בטרם שהשתתף באירוע מושא האישום הראשון.

איני רואה כל רבותא בזכ"ד שהוגש עובר לדיון, שבו נחקר אחיו של העורר, וממנו עולה כביכול כי החוקר מסכים שהעורר סיפר את האמת כאשר הכחיש את מעורבותו. אמירה זו של החוקר נחזית, על פניה, כטקטיקה חקירתית ותו-לא.

לסיכום, קיימות ראיות לכאורה כנגד העורר.

10. אין צורך להכביר מילים על חומרת המעשים. הקורבן ניצל בנס ממעשה לינץ'. אכן, העורר לא הכה את הקורבן ולא היה מגע פיסי בינו לבין הקורבן, אך העורר נטל חלק באירוע, ותרם את תרומתו בהצתת הרכב. מי שמצית רכב מעיד על עצמו כי הוא שותף לאירוע וכי אין עליו מורא החוק, והמסוכנות אך גוברת בהינתן הרקע הלאומני-גזעני של

האירוע, וריבוי האירועים שבהם העורר נטל חלק. הדברים נכונים עוד יותר בימים אלה של תבערה ביחסי יהודים-ערבים בירושלים ו"בהקשר זה אף אין להתעלם מהמצב הנפיץ השורר בירושלים בתקופה האחרונה, מה שאף מוסיף לחומרת המעשה נוכח השלכותיו האפשריות על המצב בעיר הבירה" (החלטתי בבש"פ 6289/14 מדינת ישראל נ' אסרף, בפסקה 15 (29.9.2014)).

לא נעלם מעיני כי בית המשפט הורה על תסקיר מעצר עבור נאשמים 1-2 שחלקם באישום הראשון גדול יותר, כמי שהיכו את הקורבן באכזריות. ברם, התסקיר הוזמן כבר בראשית הדרך, ומכל מקום, ביני לביני הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של נאשם 2 עד לתום ההליכים, והדיון בעניינו של נאשם 1 נדחה לצורך קבלת תסקיר. אם וככל שבית המשפט יורה על שחרורו של נאשם 1, אזי תעמוד לעורר טענה ראויה, אך לא זה מצב הדברים כיום.

11. סוף דבר שהערר נדחה. עם זאת, ולנוכח גילו הצעיר של העורר והיעדר עבר פלילי, הרי שבחלוף הזמן וככל שתתארך הרגיעה, ייתכן כי נקודת האיזון תשתנה ויהא מקום להורות על עריכת תסקיר בעניינו.

ניתנה היום, י"א בתמוז התשפ"א (21.6.2021).

ש ו פ ט